

## **НЕДОЛІКИ ТА ПЕРСПЕКТИКИ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ**

У наш час транспортна світова система невід'ємно пов'язана з авіацією, оскільки остання є ледь не першочерговим елементом величезного світового механізму. Значний потенціал щодо розвитку авіації у різних її напрямках має, також, наша держава. Пасажирські авіаперевезення в Україні з-поміж інших видів транспорту мають найшвидший темп зростання, оскільки це зумовлено його зручністю, швидкістю та ефективністю. Також, велике значення має й сприятливе географічне розташування нашої держави для всебічного розвитку транзитних перевезень. Тобто, зараз для нашої країни є всі необхідні умови для створення конкурентоспроможного авіаційного ринку.

В Україні є великий потенціал розвитку авіації, зважаючи на перелічені підстави, проте на шляху до даної мети є й чимало перешкод, для усунення яких державі необхідно значна кількість наукових напрацювань. Одним з першочергових елементів нормативно-правового регулювання міжнародних авіаційних перевезень є безпека пасажирів та персоналу, що здійснює діяльність, пов'язану з діяльністю авіації, повітряних суден.

У наявному зараз законодавстві України існують нормативно-правові акти, які регулюють сферу безпеки використання повітряних суден в Україні, а також пасажирів, авіаційного персоналу та персоналу, який задіяний в авіаційній діяльності. Однак, хоча й існує нормативно-правове регулювання даного питання, також, існує і значна кількість проблем щодо забезпечення безпеки авіації та використання повітряних суден. До них відносяться наступні недоліки: недосконалість нормативно-правового регулювання механізму забезпечення безпеки польотів, а також невідповідність інформаційного забезпечення безпеки польотів сучасним умовам, що ускладнює своєчасне прийняття рішень для запобігання надзвичайним ситуаціям.

Як відомо, джерелами правового регулювання міжнародних перевезень, порівняно з внутрішніми, є не лише міжнародно-правові акти, а й національне законодавство окремих країн [1, с. 389].

Українське законодавство у цій сфері потребує перегляду з огляду на низьку ефективність законодавчих положень.

21 березня 2017 року була прийнята Державна програма авіаційного безпеки цивільної авіації, що була розроблена згідно стандартів та рекомендованої практики Конвенції про міжнародну цивільну авіацію та зобов'язань, що впливають з участі України у Конвенції про злочини та деякі інші акти, що вчиняються на борту повітряних суден, Конвенції про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден, Конвенції про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації, Конвенції про міжнародну цивільну авіацію «Безпека. Захист міжнародної цивільної авіації від актів незаконного втручання».

Проте, вітчизняний механізм реалізації зазначеного вище документу є недосконалим та частково недієвим. Відповідно до положень Розділу 5 Програми, уповноваженим органом у сфері авіаційної безпеки цивільної авіації є центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі цивільної авіації (далі – уповноважений орган з питань цивільної авіації). Звідси випливає, що саме до повноважень цього органу належить розроблення, впровадження та забезпечення виконання Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації, зокрема, й у частині забезпечення авіаційної безпеки цивільної авіації України [2].

Нещодавня трагічна подія – авіакатастрофа боїнгу 737 – дає підстави стверджувати, що у сфері здійснення українськими авіакомпаніями пасажирських перевезень існує дуже багато проблем. Можливо, цієї трагедії можна було б уникнути, якби не було недоліків нормативно-правового регулювання механізму забезпечення безпеки польотів, а також невідповідність інформаційного забезпечення безпеки польотів сучасним умовам, що ускладнює швидкість прийняття рішень для запобігання надзвичайним ситуаціям.

Відповідний обов'язок щодо забезпечення авіаційної безпеки опосередковано на органи державної влади покладається й Розділом 10 Правил повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу, де зазначається, що «авіаперевізник має право відмовити в перевезенні на будь-якому етапі повітряного перевезення, анулювати бронювання або зняти пасажирів з борту повітряного судна: 1) у зв'язку з необхідністю виконання вимог законодавства країни місця відправлення, місця прибуття або транзиту; 2) на вимогу уповноважених органів державної влади України» [3]. Проте, це лише припущення, яке потребує більш детального дослідження.

Для покращення наявного зараз становища якнайшвидшого ухвалення потребує проєкт Авіаційної транспортної стратегії на період до 2030 року, відповідно до якої можливі шляхи розв'язання існуючих проблем у сфері безпеки авіаційного транспорту. Ці заходи можуть дійсно покращити стан стосовно безпеки польотів, що буде сприяти більш ефективному захисту прав пасажирів міжнародних авіаційних перевезень, що здійснюються вітчизняними авіакомпаніями.

Аналізуючи вищезазначене, слід додати, що недоліки регулювання міжнародних авіаційних перевезень пасажирів потребують подальшого наукового дослідження задля пошуку шляхів удосконалення національного законодавства у цій сфері з метою покращення захисту прав пасажирів та персоналу авіаційної діяльності.

#### *Література*

1. Маркуш Д.Ю. Особливості сучасного міжнародно-правового регулювання повітряних перевезень вантажів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 389-391.

2. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 бер. 2017 р. № 1965-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1965-19> (дата звернення 12.10.2020).

3. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу»: наказ Державної авіаційної служби України від 26 лист. 2018 р. № 1239. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-19> (дата звернення 12.10.2020).

УДК 342.9.629 (043.2)

**Куліченко Д.О.**, студентка,  
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, Україна

**Літвінчук Б.С.**, студентка,  
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна  
Науковий керівник: Гусар О.А., к.ю.н., доцент

### **ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РОЗСЛІДУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ**

Популярність повітряного транспорту постійно зростає, чому сприяє як технологічний розвиток і новітні розробки в авіаційній галузі, так і глобалізація і все тісніші зв'язки між різними країнами світу. Україна є однією з країн, які мають повний цикл проектування,